

ORGLE

Umetniška gimnazija - glasbena smer;
modul B: petje-instrument

Umetniška gimnazija s slovenskim učnim
jezikom na narodno mešanem območju v
slovenski Istri - glasbena smer; modul B:
petje-instrument

UČNI NAČRT Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

IME PREDMETA: orgle

Izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer; modul B: petje-instrument, izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri - glasbena smer; modul B: petje-instrument:
obvezni predmet (420 ur)

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

mag. Matjaž Balažic, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; Renata Bauer, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo; dr. Tina Bohak Adam, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo; dr. Inge Breznik, Zavod RS za šolstvo; Pia Brodnik, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo; Polonca Češarek Puklavac, Zavod RS za šolstvo; Ambrož Čopi, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Barbara De Costa, Šolski center Velenje, Glasbena šola Fran Korun Koželjski Velenje; Tatjana Dvoršak, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; mag. Nina Frank, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Danilo Kostevšek, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; Primož Kranjc, Šolski center Velenje, Glasbena šola Fran Korun Koželjski Velenje; Egon Mihajlovič, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo; dr. Ilonka Pucihar, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo; Tomaž Sevšek Šramel, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Tatjana Vasle, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Borut Zagoranski, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo; Suzana Zorko, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; mag. Damjana Zupan, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola

JEZIKOVNI PREGLED: Manja Žugman

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/ucni_nacrti/2026/un-dp-orgle_um_gl_b-um_si_gl_b.pdf

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](#)-ID [250872323](#)

ISBN 978-961-03-1171-3 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

BESEDILO O SEJI SS

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 245. seji, dne 19. 6. 2025, določil učni načrt orgle za izobraževalni program umetniške gimnazije (glasbena smer, modul B - petje-instrument) in izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri (glasbena smer, modul B - petje-instrument).

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje se je na svoji 245. seji, dne 19. 6. 2025, seznanil z didaktičnimi priporočili k učnemu načrtu orgle za izobraževalni program umetniške gimnazije (glasbena smer, modul B - petje-instrument) in izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri (glasbena smer, modul B - petje-instrument).

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

Financira
Evropska unija
NextGenerationEU

KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za dijakinje in dijake, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih dijaki izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

Vrsta teme:
Obvezno
Izbirno
Maturitetno

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

IME TEME

OBVEZNO

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorrest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi illisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari valent voluptu rempor a de omnimax impellu ptatiaecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti commihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspis dit equasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatorum qui ut re perumquaepep quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusclisita dolorrym volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

27. 2. 2025 /// 15:45

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
I: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **SC** (2.2.2.1)
I: *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagmam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solos dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
O: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
- Ut fuga. Nemperum fuga.**
- Ma vellaut quiatio rporore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
- Omnim ut doluptur, quam consequi.
- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.*
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
- Ut fuga. Nemperum fuga.*

TERMINI:

☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint
☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	

Pojmi, ki jih dijak mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo dijaki.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaboreet quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

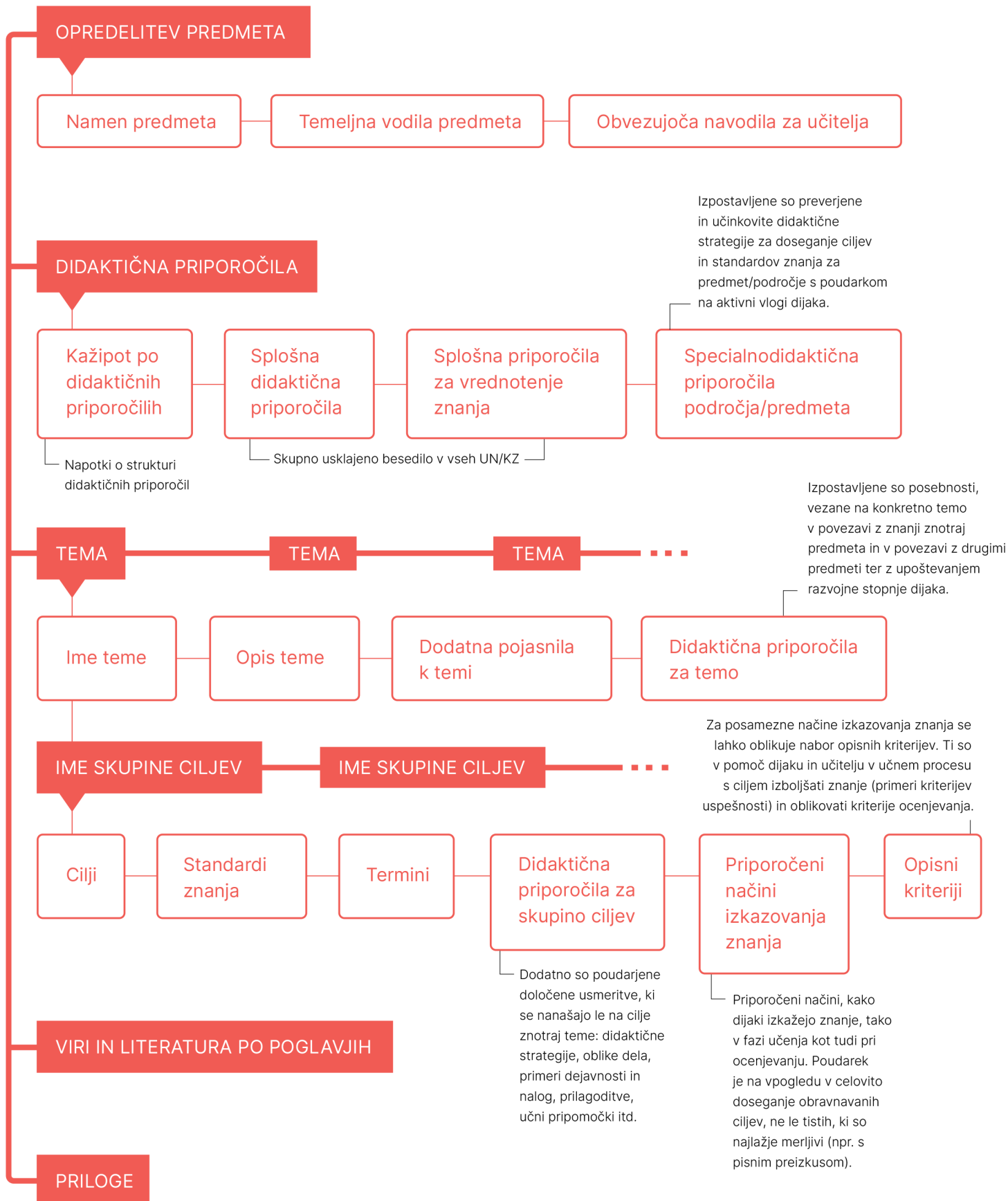
- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NAČRTA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA..... 9

Namen predmeta..... 9

Temeljna vodila predmeta 9

Obvezujoča navodila za učitelje 10

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA 11

Kažipot po didaktičnih priporočilih 11

Splošna didaktična priporočila 11

Splošna priporočila za vrednotenje znanja ... 13

Specialnodidaktična priporočila
področja/predmeta 14

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA.....23

1. LETNIK..... 24

Tehnične in muzikalne prvine 24

Skladbe od 16. do 18. stoletja 26

Skladbe J. S. Bacha 28

Skladbe 19. stoletja..... 30

Skladbe 20. in 21. stoletja 32

2. LETNIK 34

Tehnične in muzikalne prvine 34

Skladbe od 16. do 18. stoletja 36

Skladbe J. S. Bacha 38

Skladbe 19. stoletja..... 40

Skladbe 20. in 21. stoletja 42

3. LETNIK 44

Tehnične in muzikalne prvine 44

Skladbe od 16. do 18. stoletja 46

Skladbe J. S. Bacha 48

Skladbe 19. stoletja..... 50

Skladbe 20. in 21. stoletja 52

4. LETNIK 54

Tehnične in muzikalne prvine 54

Skladbe od 16. do 18. stoletja 56

Skladbe J. S. Bacha 58

Skladbe 19. stoletja..... 60

Skladbe 20. in 21. stoletja 61

VIRI IN LITERATURA PO POGAVAJIH63

1. letnik..... 63

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE 63

SKLADBE OD 16. DO 18. STOLETJA..... 63

SKLADBE J. S. BACHA 64

SKLADBE 19. STOLETJA 64

SKLADBE 20. IN 21. STOLETJA 64

2. letnik..... 65

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE 65

SKLADBE OD 16. DO 18. STOLETJA..... 65

SKLADBE J. S. BACHA 66

SKLADBE 19. STOLETJA 66

SKLADBE 20. IN 21. STOLETJA 67

3. letnik..... 67

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE 67

SKLADBE OD 16. DO 18. STOLETJA..... 67

SKLADBE J. S. BACHA 68

SKLADBE 19. STOLETJA 68

SKLADBE 20. IN 21. STOLETJA 68

4. letnik..... 69

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE 69

SKLADBE OD 16. DO 18. STOLETJA..... 69

SKLADBE J. S. BACHA 69

SKLADBE 19. STOLETJA 70

SKLADBE 20. IN 21. STOLETJA 70

PRILOGE72

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Poučevanje orgel ima pomembno mesto znotraj glasbenega izobraževalnega sistema, saj dijaku omogoča stik z bogato evropsko in slovensko glasbeno dediščino. Orgle kot instrument združujejo tehnično zahtevnost, estetsko občutljivost in kulturnozgodovinsko razsežnost, zato predmet pomembno prispeva k celostni umetniški in osebni rasti dijaka.

Vključitev orgel v program srednje glasbene šole izhaja iz potrebe po ohranjanju in razvoju specifičnega znanja, ki se je na Slovenskem oblikovalo skozi stoletja pod vplivom različnih evropskih tokov. Znanje, pridobljeno pri tem predmetu, ni le tehnično ali izvajalsko, temveč tudi širše kulturno: dijak spozna pomen orgel kot umetniškega in družbenega sredstva izražanja ter njihovo vlogo v širšem okolju.

Predmet je vertikalno povezan s predmeti, kot so glasbena zgodovina, komorna igra, glasbeni stavek in solfeggio. Ta povezava omogoča dijaku poglobljeno razumevanje glasbenega jezika, interpretacije in vloge glasbenika v različnih kontekstih – od solističnih nastopov do sodelovanja v vokalno-instrumentalnih zasedbah. Orgle zaradi svoje kompleksnosti dodatno razvijajo koordinacijo, koncentracijo in disciplino ter spodbujajo analitično razmišljanje in samostojno umetniško odločanje.

Dijak z učenjem orgel razvija sposobnosti, ki presegajo ožje glasbeno znanje. Gre za oblikovanje lastne umetniške identitete, krepitev kulturne zavesti ter pridobivanje samozavesti v javnem nastopanju. Hkrati predmet omogoča razumevanje družbene funkcije glasbe (npr. v komorni igri z drugimi instrumentalisti, s pevci, z zbori in v spremljevalni vlogi liturgičnega igranja) ter s tem ohranjanje slovenske glasbene umetnosti in kulture.

Ob upoštevanju povečanega zanimanja za orgle in razširjene dostopnosti instrumenta se kaže tudi potreba po usposobljenih glasbenikih, ki bodo v prihodnosti delovali kot pedagogi, koncertni izvajalci ali sakralni organist. Znanje, pridobljeno v okviru predmeta Orgle, zato dijaku omogoča tako nadaljevanje študija na visokošolski ravni kot tudi neposredno poklicno udejstvovanje.

Prisotnost predmeta Orgle v izobraževalnem programu bogati predmetnik z vsebinami, ki povezujejo tehnično zahtevnost z umetniško izraznostjo in kulturno dediščino. Dijakom odpira priložnost za poglobljeno razvijanje specifičnih znanj, ki presegajo zgolj obvladovanje instrumenta, temveč omogočajo širši umetniški in osebnostni razvoj, ki prispeva k oblikovanju samostojnega, ustvarjalnega in kulturno ozaveščenega posameznika. Takšne učne izkušnje pomembno dopolnjujejo vzgojno-izobraževalni proces in širijo obzorja v glasbenem in družbenem smislu.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Predmet temelji na ciljnem in procesnem udejanjanju avtentičnih oblik učenja glasbe. Dijaku ponuja široko in temeljno izobrazbo za samostojno delo. Dijak z glasbenimi dejavnostmi izkustveno razvija glasbene sposobnosti in spretnosti, izgrajuje pojmovne mreže, spozna glasbeno literaturo, ustvarjalce, poustvarjalce, glasbeni

simbolni sistem in elemente glasbenega oblikovanja. Namen izbora vsebin je razvijanje dijakove razgledanosti, vsestranske glasbene nadarjenosti, glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj.

Dijak razvija odgovornost za svoje znanje in veščine. V povezavi z učnim načrtom in standardi znanja pridobiva sposobnosti za načrtovanje učenja; ob sistematični vadbi razvija delovne navade in odnos do dela; spremlja in samostojno vrednoti uspešnost svojega napredka v skladu z zastavljenimi cilji. Dejavno se vključuje v komorne skupine in druge skupne projekte, kjer se navaja na medsebojno umetniško sodelovanje. Vključuje se v domača in mednarodna šolska partnerstva ter ob koncu šolanja dosega predpisano znanje za nadaljevanje študija.

Tako učitelj kot dijak skrbita za kvaliteto učnega jezika in spoštljivo medsebojno komunikacijo.

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Učitelj naj izhaja iz stopnje dijakovega znanja in posebno pozornost posveti šibkejšim elementom njegovega igranja. Izbor učnega gradiva naj vključuje različne glasbene oblike z opisom zgodovinskega ozadja, oblikovno in muzikalno analizo, ki naj dijaka vodijo k razumevanju in sooblikovanju celostne podobe skladbe.

Učitelj naj dijaku v čim večji meri omogoči spoznavanje različnih orgel glede na čas nastanka in tip glasbila. Učni proces naj vodi k izkušnjam samostojnega registriranja skladb na nastopih in tekmovanjih. Dijak naj pridobljeno znanje predstavi na javnih nastopih tudi s samostojno sestavljenim koncertnim programom, s katerim izkaže splošno razgledanost ter načine dostopa do virov in informacij.

Učitelj s strokovnim znanjem poskrbi za primerno psihofizično obravnavo dijaka s sodobnimi tehnikami sproščanja in osnovnimi vajami za dobro držo.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

KAŽIPOT PO DIDAKTIČNIH PRIPOROČILIH

Razdelka *Kažipot po didaktičnih priporočilih*, *Splošna didaktična priporočila* in *Splošna priporočila za vrednotenje znanja* je pripravil Zavod RS za šolstvo.

Didaktična priporočila prinašajo učiteljem napotke za uresničevanje učnega načrta predmeta v pedagoškem procesu. Zastavljena so večplastno, na več ravneh (od splošnega h konkretnemu), ki se medsebojno prepletajo in dopolnjujejo.

- » Razdelka **Splošna didaktična priporočila** in **Splošna priporočila za vrednotenje znanja** vključujeta krovne usmeritve za načrtovanje, poučevanje in vrednotenje znanja, ki veljajo za vse predmete po celotni izobraževalni vertikali. Besedilo v teh dveh razdelkih je nastalo na podlagi *Usmeritev za pripravo didaktičnih priporočil k učnim načrtom za osnovne šole in srednje šole* (<https://aplikacijaun.zrzs.si/api/link/3ladrdr>) ter *Izhodišč za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji* (<https://aplikacijaun.zrzs.si/api/link/plw0909>) in je v vseh učnih načrtih enako.
- » Razdelek **Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta** vključuje tista didaktična priporočila, ki se navezujejo na področje/predmet kot celoto. Zajeti so didaktični pristopi in strategije, ki so posebej priporočeni in značilni za predmet glede na njegovo naravo in specifične.

Učni načrt posameznega predmeta je členjen na *teme*, vsaka tema pa se lahko nadalje členi na *skupine ciljev*.

- » Razdelka **Didaktična priporočila za temo** in **Didaktična priporočila za skupino ciljev** vključujeta konkretne in specifične napotke, ki se nanašajo na poučevanje določene teme oz. skupine ciljev znotraj teme. Na tem mestu so izpostavljene preverjene in učinkovite didaktične strategije za poučevanje posamezne teme ob upoštevanju značilnosti in vidikov znanja, starosti dijakov, predznanja, povezanosti znanja z drugimi predmeti/področji ipd. Na tej ravni so usmeritve lahko konkretizirane tudi s primeri izpeljave oz. učnimi scenariji.

Didaktična priporočila na ravni skupine ciljev zaokrožujeta razdelka **Priporočeni načini izkazovanja znanja** in **Opisni kriteriji**, ki vključujeta napotke za vrednotenje znanja (spremljanje, preverjanje, ocenjevanje) znotraj posamezne teme oz. skupine ciljev.

SPLOŠNA DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Učitelj si za uresničitev ciljev učnega načrta, kakovostno učenje ter optimalni psihofizični razvoj dijakov prizadeva zagotoviti varno in spodbudno učno okolje. V ta namen pri poučevanju uporablja raznolike

didaktične strategije, ki vključujejo učne oblike, metode, tehnike, učna sredstva in gradiva, s katerimi dijakom omogoča aktivno sodelovanje pri pouku, pa tudi samostojno učenje. Izbira jih premišljeno, glede na namen in naravo učnih ciljev ter glede na učne in druge, za učenje pomembne značilnosti posameznega dijaka, učne skupine ali oddelka.

Varno in spodbudno učno okolje učitelj zagotavlja tako, da:

- » spodbuja medsebojno sprejemanje, sodelovanje, čustveno in socialno podporo;
- » neguje vedoželjnost, spodbuja interes in motivacijo za učenje, podpira razvoj različnih talentov in potencialov;
- » dijake aktivno vključuje v načrtovanje učenja;
- » kakovostno poučuje in organizira samostojno učenje (individualno, v parih, skupinsko) ob različni stopnji vodenja in spodbujanja;
- » dijakom omogoča medsebojno izmenjavo znanja in izkušenj, podporo in sodelovanje;
- » prepozna in pri poučevanju upošteva predznanje, skupne in individualne učne, socialne, čustvene, (med)kulturne, telesne in druge potrebe dijakov;
- » dijakom postavlja ustrezno zahtevne učne izzive in si prizadeva za njihov napredek;
- » pri dijakih stalno preverja razumevanje, spodbuja ozaveščanje in usmerjanje procesa lastnega učenja;
- » proces poučevanja prilagaja ugotovitvam sprotne spremljanja in preverjanja dosežkov dijakov;
- » omogoča povezovanje ter nadgrajevanje znanja znotraj predmeta, med predmeti in predmetnimi področji;
- » poučuje in organizira samostojno učenje v različnih učnih okoljih (tudi virtualnih, zunaj učilnic), ob uporabi avtentičnih učnih virov in reševanju relevantnih življenjskih problemov in situacij;
- » ob doseganju predmetnih uresničuje tudi skupne cilje različnih področij (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; trajnostni razvoj; zdravje in dobrobit; digitalna kompetentnost; podjetnost).

Učitelj pri uresničevanju ciljev in standardov znanja učnega načrta dijakom omogoči prepoznavanje in razumevanje:

- » smisla oz. namena učenja (kaj se bodo učili in čemu);
- » uspešnosti lastnega učenja oz. napredka (kako in na temelju česa bodo vedeli, da so pri učenju uspešni in so dosegli cilj);
- » pomena različnih dokazov o učenju in znanju;
- » vloge povratne informacije za stalno izboljševanje ter krepitev občutka »zmorem«;
- » pomena medvrstniškega učenja in vrstniške povratne informacije.

Za doseganje celostnega in poglobljenega znanja učitelj načrtuje raznolike predmetne ali medpredmetne učne izzive, ki spodbujajo dijake k aktivnemu raziskovanju, preizkušanju, primerjanju, analiziranju, argumentiranju,

reševanju avtentičnih problemov, izmenjavi izkušenj in povratnih informacij. Ob tem nadgrajujejo znanje ter razvijajo ustvarjalnost, inovativnost, kritično mišljenje in druge prečne veščine. Zato učitelj, kadar je mogoče, izvaja projektni, problemski, raziskovalni, eksperimentalni, izkustveni ali praktični pouk in uporablja temu primerne učne metode, pripomočke, gradiva in digitalno tehnologijo.

Učitelj upošteva raznolike zmožnosti in potrebe dijakov v okviru notranje diferenciacije in individualizacije pouka ter personalizacije učenja s prilagoditvami, ki obsegajo:

- » učno okolje z izbiro ustreznih didaktičnih strategij, učnih dejavnosti in oblik;
- » obsežnost, zahtevnost in kompleksnost učnih ciljev;
- » raznovrstnost in tempo učenja;
- » načine izkazovanja znanja, pričakovane rezultate ali dosežke.

Učitelj smiselno upošteva načelo diferenciacije in individualizacije tudi pri načrtovanju domačega dela dijakov, ki naj bo osmišljeno in raznoliko, namenjeno utrjevanju znanja in pripravi na nadaljnje učenje.

Individualizacija pouka in personalizirano učenje sta pomembna za razvijanje talentov in potencialov nadarjenih dijakov. Še posebej pa sta pomembna za razvoj, uspešno učenje ter enakovredno in aktivno vključenost dijakov s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, z učnimi težavami, dvojno izjemnih, priseljencev ter dijakov iz manj spodbudnega družinskega okolja. Z individualiziranimi pristopi preko inkluzivne poučevalne prakse učitelj odkriva in zmanjšuje ovire, ki dijakom iz teh skupin onemogočajo optimalno učenje, razvoj in izkazovanje znanja, ter uresničuje v individualiziranih programih in v drugih individualiziranih načrtih načrtovane prilagoditve vzgojno-izobraževalnega procesa za dijake iz specifičnih skupin.

SPLOŠNA PRIPOROČILA ZA VREDNOTENJE ZNANJA

Vrednotenje znanja razumemo kot ugotavljanje znanja dijakov skozi celoten učni proces, tako pri spremljanju in preverjanju (ugotavljanje predznanja in znanja dijaka na vseh stopnjah učenja), kot tudi pri ocenjevanju znanja.

V prvi fazi učitelj kontinuirano spremlja in podpira učenje, preverja znanje vsakega dijaka, mu nudi kakovostne povratne informacije in ob tem ustrezno prilagaja lastno poučevanje. Pred začetkom učnega procesa učitelj najprej aktivira in ugotavlja dijakovo predznanje in ugotovitve uporabi pri načrtovanju pouka. Med učnim procesom sproti preverja doseganje ciljev pouka in standardov znanja ter spremlja in ugotavlja napredek dijaka. V tej fazi učitelj znanja ne ocenjuje, pač pa na osnovi ugotovitev sproti prilagaja in izvaja dejavnosti v podporo in spodbudo učenju (npr. dodatne dejavnosti za utrjevanje znanja, prilagoditve načrtovanih dejavnosti in nalog glede na zmožnosti in potrebe posameznih dijakov ali skupine).

Učitelj pripomore k večji kakovosti pouka in učenja, tako da:

- » sistematično, kontinuirano in načrtno pridobiva informacije o tem, kako dijak dosega učne cilje in usvaja standarde znanja;
- » ugotavlja in spodbuja razvoj raznolikega znanja – ne le vsebinskega, temveč tudi procesnega (tj. spretnosti in veščin), spremlja in spodbuja pa tudi razvijanje odnosnega znanja;

- » spodbuja dijaka, da dosega cilje na različnih taksonomskih ravneh oz. izkazuje znanje na različnih ravneh zahtevnosti;
- » spodbuja uporabo znanja za reševanje problemov, sklepanje, analiziranje, vrednotenje, argumentiranje itn.;
- » je naravnani na ugotavljanje napredka in dosežkov, pri čemer razume, da so pomanjkljivosti in napake zlasti priložnosti za nadaljnje učenje;
- » ugotavlja in analizira dijakovo razumevanje ter odpravlja vzroke za nerazumevanje in napačne predstave;
- » dijaka spodbuja in ga vključuje v premisleke o namenih učenja in kriterijih uspešnosti, po katerih vrednoti lastno učno uspešnost (samovrednotenje) in uspešnost vrstnikov (vrstniško vrednotenje);
- » dijaku sproti podaja kakovostne povratne informacije, ki vključujejo usmeritve za nadaljnje učenje.

Ko so dejavnosti prve faze (spremljanje in preverjanje znanja) ustrezno izpeljane, sledi druga faza, ocenjevanje znanja. Pri tem učitelj dijaku omogoči, da lahko v čim večji meri izkaže usvojeno znanje. To doseže tako, da ocenjuje znanje na različne načine, ki jih je dijak spoznal v procesu učenja. Pri tem upošteva potrebe dijaka, ki za uspešno učenje in izkazovanje znanja potrebuje prilagoditve.

Učitelj lahko ocenjuje samo znanje, ki je v učnem načrtu določeno s standardi znanja. Predmet ocenjevanja znanja niso vsi učni cilji, saj vsak cilj nima z njim povezanega specifičnega standarda znanja. Učitelj ne ocenjuje stališč, vrednot, navad, socialnih in čustvenih veščin ipd., čeprav so te zajete v ciljnih učnega načrta in jih učitelj pri dijaku sistematično spodbuja, razvija in v okviru prve faze tudi spremlja.

Na podlagi standardov znanja in kriterijev uspešnosti učitelj, tudi v sodelovanju z drugimi učitelji, pripravi kriterije ocenjevanja in opisnike ter jih na ustrezen način predstavi dijaku. Če dijak v procesu učenja razume in uporablja kriterije uspešnosti, bo lažje razumel kriterije ocenjevanja. Ugotovitve o doseganju standardov znanja, ki temeljijo na kriterijih ocenjevanja in opisnikih, se izrazijo v obliki ocene.

Učitelj z raznolikimi načini ocenjevanja omogoči izkazovanje raznolikega znanja (védenje, spretnosti, veščine) na različnih ravneh. Zato poleg pisnih preizkusov znanja in ustnih odgovorov ocenjuje izdelke (pisne, likovne, tehnične, praktične in druge za predmet specifične) in izvedbo dejavnosti (govorne, gibalne, umetniške, eksperimentalne, praktične, multimedijske, demonstracije, nastope in druge za predmet specifične), s katerimi dijak izkaže svoje znanje.

SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA PODROČJA/PREDMETA

Učni načrt učitelja usmerja pri izboru učnih strategij oziroma k cilju usmerjenih učnih dejavnosti. Učitelj pri načrtovanju učnih ur izhaja iz:

- » temeljnih didaktičnih načel (npr. načelo aktivnosti, načelo nazornosti, načelo strukturiranosti, sistematičnosti in postopnosti, načelo ekonomičnosti in racionalnosti pouka, načelo povezovanja teorije in

prakse, načelo trajnosti znanja, načelo motivacije, načelo individualizacije pouka, načelo socializacije dijaka);

» dijakovih glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj, razvojnih značilnosti, individualnih potreb in interesov;

» kulture, umetniške in sporočilne vrednosti glasbe.

Poleg že uveljavljenih in preizkušenih didaktičnih strategij ter metod v pouk vključuje inovativne tehnike, prožno uporablja različne učne oblike, uvaja nove didaktične postopke, učne metode in sodobne digitalne tehnologije. Pouk izvaja v spodbudnem učnem okolju, tako v učilnici kot tudi izven nje. Obisk koncertov, glasbenih prireditev in srečanja z glasbenimi umetniki pomembno širijo glasbena znanja dijakov, spodbujajo kritično mišljenje in razvijajo estetsko vrednotenje.

Glasbena znanja pripevajo k razvoju ključne kompetence kulturna zavest in izražanje. Ob zavedanju slovenske glasbene in kulturne identitete, ki temelji na bogati zakladnici ljudske in umetne glasbe, dijaki širijo svoja znanja ter spoznavajo raznolikost in bogastvo glasbenih praks tudi drugih kultur in narodov.

Zgradba učnega načrta

Cilji v učnem načrtu so oblikovani odprto in široko, kar učitelju omogoča avtonomijo pri izboru glasbenih vsebin ter njihovem prilagajanju razvojnim značilnostim, zmožnostim in interesom dijakov. Cilji se nadgrajujejo iz letnika v letnik, kar zagotavlja postopnost in kontinuiteto skozi celotno gimnazijsko vertikalno. Standardi znanja so izpeljani iz ciljev.

Posamezen letnik gimnazije predstavlja temo v učnem načrtu. Pod vsako temo (letnik) so nanizane skupine ciljev zbrane pod svojim tematskim naslovom (npr. Tehnične in muzikalne prvine, Skladbe od 16. do 18. stoletja). V vsakem letniku gimnazije se uresničujejo vsi cilji vseh tematsko združenih skupin ciljev, načrtovanje teh ciljev pa naj bo uravnoteženo z razvidno rdečo nitjo učnega procesa. Skozi daljše časovno obdobje učitelj načrtuje postopno uvajanje ciljev in njihovo nadgradnjo z novimi, pri čemer izhaja iz usvojenih znanj in spretnosti, pridobljenih v predhodnih letnikih.

S široko opredelitvijo pojmov (npr. renesančne in baročne glasbene oblike, oz. proste in vezane na koral) se omogoča učitelju avtonomija pri izboru strokovnih terminov glede na izbor glasbenih vsebin in druge vsebine tematskega sklopa.

Izbor učnega gradiva za posameznega dijaka naj vključuje različne glasbene oblike, saj mora dijak ob koncu srednješolskega glasbenega izobraževanja spoznati vse pomembne glasbene oblike in vrste (preludij, fuga, tokata, fantazija, ciacona, koralna obdelava, variacije, sonata, pastoral, elegija ...). Iz obdobja klasicizma, ki je v razvoju orgelske glasbe manj pomembno, naj dijak med izobraževanjem predela vsaj eno skladbo. Številčno primerno naj učitelj vključi tudi glasbo slovenskih skladateljev.

Navedeni primeri učnih vsebin so za orientacijo težavnostne stopnje, učitelj pa lahko izbere tudi druge primerne vsebine. Izbiri literature naj učitelj posveti veliko pozornost, poleg primerne težavnostne stopnje, ki je predpisana v učnem načrtu za posamezen letnik, naj upošteva tudi dijakovo stopnjo tehničnih spretnosti in do

določene mere tudi njegovo estetsko dojemljivost, saj obseg predpisane snovi omogoča individualen pristop, slednji pa omogoča uspešno motivacijo in zanesljivo napredovanje.

Študij skladb naj preko povečevanja fizičnih zmogljivosti in koncentracije razvije dijakove intelektualne in emocionalne kvalitete do najvišje možne mere. S predstavitvijo zgodovinskega ozadja, oblikovno in muzikalno analizo naj učitelj dijake spodbuja k razumevanju in sooblikovanju celostne podobe skladbe.

Posebnost orgel je v tem, da je vsako glasbilo zase unikatni izdelek. Pouk mora potekati na kakovostnih mehanskih orglah v akustično primernem prostoru, dijaku pa naj se v čim večji meri omogoči tudi spoznavanje različnih orgel glede na čas nastanka in tip instrumenta. Dijakom (v čim večjem številu) omogočimo ogled in igro na različnih glasbilih, nujno se morajo seznaniti z različnimi tipi orgel glede na trakturo in s tipičnimi razlikami glede na čas nastanka in izdelovalca. Pozornost posvetimo tudi slušnim predstavam in akustiki prostorov. Učni proces naj vodi tudi k učenju samostojnega registriranja skladb, izhajajoč iz predpisov v skladbah, slogovnih zakonitosti posameznih zgodovinskih obdobj kot tudi iz estetike. Kot pomoč pri spoznavanju raznolikosti orgelskega zvoka in njegovih akustičnih značilnosti se lahko uporabijo tudi različni digitalni pripomočki in sistem digitalnih orgel »Hauptwerk«, ki pomaga pri oblikovanju (simulaciji) predstave zvoka različnih zgodovinskih in geografskih tipov glasbila.

Pri načrtovanju skladb za nastope (ki naj jih bo čim več) upoštevajmo, da se dijaki predstavijo skozi vsako učno leto s skladbami iz različnih obdobj, z različnimi avtorji in v različnih slogih. Javni nastopi naj bodo tudi kot celota učni zgled sestave koncertnih programov. Dijaki naj pridobivajo čim več izkušenj pri medsebojni registraciji na nastopih in tekmovanjih. Zaželeno je, da v izbor programov za nastope vključimo tudi skladbe slovenskih skladateljev (namesto skladb iz posameznih zgodovinskih obdobj).

Glede na okoliščine je v učnem procesu potrebno dijake uvajati tudi v osnove improvizacije, liturgično igro in igro na pamet.

V poglavjih »Tehnične in muzikalne prvine« se nekateri priporočeni cilji nanašajo tudi na obravnavo vsebin pri posameznih zgodovinskih obdobjih oziroma na celostno obravnavo razvoja orgelske igre dijaka. Prav tako se nekatera napotila oziroma poudarki pri opredelitvi nadaljnjih ciljev nanašajo na kontinuiteto učenja skozi vsa štiri leta šolanja.

Učitelj naj spodbuja dijaka tudi k obisku koncertnih prireditev, ki predstavljajo pomemben vir izkušenj in informacij, ki jih sam pouk ne more dati; Dijak na ta način spoznava bogastvo glasbene literature in se srečuje z interpretativnimi dosežki priznanih umetnikov, kar oblikuje njegovo umetniško osebnost; Ob tem spoznava zakonitosti profesionalnega dela svojega področja tudi iz praktičnih, organizacijskih in drugih vidikov, ki pomembno vplivajo na to dejavnost.

Diferenciacija, individualizacija in formativno spremljanje znanja

Pouk orgel ponuja oblike, metode in didaktične pristope dela, ki same po sebi ustvarjajo pogoje za diferenciacijo in individualizacijo. Učitelj s premišljenim izborom glasbenih vsebin prilagaja raven zahtevnosti dijakovim zmožnostim. Oblika individualnega pouka instrumenta še bolj podpira individualizacijo in diferenciacijo. Cilje načrtuje tako, da spodbuja samostojnost dijakov pri glasbenih dejavnostih: izvajanje, poslušanje in ustvarjanje.

Glasbeni pouk, osredinjen na dijaka, od učitelja zahteva stalno didaktično ustvarjalnost pri oblikovanju učnega procesa, v katerem dijak postopoma prevzema odgovornost za lastno učenje in učne dosežke. Hkrati pri dijaku spodbuja sodelovalno učenje in timsko delo, pri katerem dijak praktično in teoretično raziskuje glasbo in rešuje avtentične, problemske naloge.

Medpredmetne povezave

Orgle so glasbilo, ki ga v primerjavi z ostalimi glasbili spremlja največ teoretičnih znanj. Predpogoj za uspešno učenje orgel je torej podajanje teoretičnih vsebin, ki naj se nadgrajujejo skozi celoten čas učenja, organiziramo pa jih lahko različno. Dijaki naj bi razumeli zapleteno zgradbo glasbila, razvili odnos do kakovostnih glasbil in jih prepoznali, spoznali registre itd. in usvojili osnovna vedenja v razvoju orgelske zgodovine, kot pogoj za obravnavo oziroma interpretacijo skladb. Teoretične vsebine, združene v predmet organologija, lahko organiziramo v obliki (dodatnih) predavanj po sklopih in dopolnimo s praktičnimi predstavitvami.

V okviru medpredmetnih povezav se ponujajo številne možnosti sodelovanja, ki nudijo dijakom orgel širino izobraževanja, obenem pa zanimive vsebine bogatijo ostale dijake.

V okviru zgodovine glasbe lahko dijaki v obliki referata predstavijo svoj inštrument ali vidnejše orgelske skladatelje, lahko pa napišejo tudi kritiko orgelskega koncerta. Zelo dobrodošlo je iskanje literature in učenje pisanja komentarjev k skladbam, ki jih uporabimo v programih za koncerte, pri slovenskem jeziku pa komentarje ustrezno lektoriramo. V okviru slovenskega jezika lahko izvedemo tudi govorne nastope za vodenje koncertov. Pri predmetu glasbeni stavek lahko npr. analitično predstavimo specifično orgelsko glasbeno obliko ali podamo harmonsko analizo vrhunske orgelske umetnine.

Ker je večina strokovne literature v tujih jezikih, so dobrodošli prevodi strokovnih vsebin pri pouku tujih jezikov. Prav tako je priporočljivo, da se besedišče pri pouku tujih jezikov obogati z glasbenimi izrazi. Dijake likovne smeri lahko povabimo k oblikovanju koncertnih programov, risanju orgelskih prospektov, izdelovanju orgelskih maket itd.

Delovanje orgelskih piščali, vrednotenje orgel z akustičnega vidika itd. so lahko tudi teme za razlago mnogih fizikalnih zakonitosti, ki jih lahko predstavimo v okviru pouka fizike.

Pri informatiki se lahko seznanimo z možnostjo uporabe orgelskih digitalnih podatkovnih zbirk (Slovenija - orgle.si, Nemčija - die-orgelseite.de, Francija - inventaire-des-orgues.fr, Nizozemska - orgelsite.nl, Velika Britanija - npor.org.uk) in digitalnih knjižnic, npr. International Music Score Library Project (IMSLP) / Petrucci Music Library (imslp.org) in druge.

Predstavitev orgel s koncertom lahko organiziramo v okviru predmeta glasba za dijake splošne gimnazije. Gre za širšo obliko izobraževanja, ki ne nudi le vpogleda v edinstvenost orgel, ampak ga obogati tudi z umetniškimi doživetji.

Pri predmetu komorna igra kolikor je mogoče, izbiramo kombinacije različnih komornih sestavov, da dijak pridobi različne izkušnje skupnega muziciranja.

Široko medpredmetno povezavo znanj dijaki pridobijo tudi z obiski mednarodnih orgelskih šol, strokovnih predavanj, ogledi izdelave orgel v orglarskih delavnicah, na orgelskih poteh oziroma ogledih in predstavitev pomembnih orgel doma in v tujini.

Preverjanje in ocenjevanje znanja

Pod vsako skupino ciljev so nanizani široko zastavljeni cilji in standardi znanja, ki učitelju omogočajo avtonomijo. Iz ciljev, ki jih lahko objektivno preverimo, so izpeljani standardi. Standarde znanja se dosega skozi vzgojno-izobraževalno delo v dejavnostih, ki se izvajajo v živo s prepletanjem ciljev, vsebin, metod in oblik dela. Pri doseganju kakovostne ravni standardov upoštevamo individualne značilnosti glasbenega razvoja dijakov.

Pomembno je, da ločimo preverjanje in ocenjevanje. Rezultatov preverjanja ne uporabimo za ocenjevanje.

Preverjanje znanja

S preverjanjem znanja učitelj spremlja dijakov razvoj in napredek v okviru vsake ure pouka ter na nastopih. Po preverjanju daje dijaku povratne informacije o njegovem napredku. Sprotno razčlenjevanje dijakovih dosežkov znanja in morebitnih pomanjkljivosti lahko ustvarja kar najbolj celovito in realno sliko o napredku ter morebitnih zagatah posameznih dijakov; na tej podlagi učinkoviteje pripravimo načrt dijakovega nadaljnjega dela, dajemo jasnejše napotke za uspešnejše vadenje oziroma učenje.

Preverjati je treba redno in na različne načine, na področjih, kot so navedena. Učitelj preverja znanje:

- » pri vsaki individualni uri pouka,
- » na internih in javnih nastopih.

K preverjanju lahko učitelj občasno povabi tudi druge učitelje istega ali sorodnega predmeta, kar bo okrepilo timsko delo, izmenjavo izkušenj in usklajevanje kriterijev.

Ocenjevanje znanja

Glede na naravo glasbenega pouka se za ocenjevanje upošteva dijakova izvedba izbranih glasbenih vsebin pri pouku in na nastopih. Ocenjuje se tehnično obvladovanje glasbila, natančnost in zanesljivost izvedbe, prikaz muzikalnosti in težavnost programa.

Priporočljivo je, da dijak ob koncu šolskega leta izvede zaključni nastop, na katerem predstavi svoje pridobljeno znanje in spretnosti iz priporočene snovi. Na nastopu dijak izkaže minimalne standarde znanja z izvedbo predvidenih vsebin, ki so specifične za vsak letnik. Zaključni nastop naj dijakom omogoči, da svoje znanje in spretnosti pokažejo na praktičen in ustvarjalen način. Nastop se ocenjuje.

Priporočamo, da dosežek dijaka na zaključnem nastopu ocenita vsaj dva učitelja, ki dijaka ne poučujeta. Oceno določita v soglasju z učiteljem, ki je nosilec predmeta.

Priporočena snov za zaključni nastop:

1. LETNIK

Dijak:

- » izvede etudo za pedal;
- » izvede skladbo iz obdobja od 16. do 18. stoletja;
- » izvede skladbo J. S. Bacha;
- » izvede skladbo 19. stoletja;
- » izvede skladbo 20. ali 21. stoletja.

2. LETNIK

Dijak:

- » izvede etudo za pedal;
- » izvede skladbo od 16. do 18. stoletja;
- » izvede skladbo J. S. Bacha;
- » izvede skladbo 19. stoletja;
- » izvede skladbo 20. ali 21. stoletja.

3. LETNIK

Dijak:

- » izvede etudo za pedal solo;
- » izvede skladbo od 16. do 18. stoletja;
- » izvede skladbo J. S. Bacha;
- » izvede skladbo 19. stoletja;
- » izvede skladbo 20. ali 21. stoletja.

4. LETNIK

Dijak:

- » izvede etudo za pedal;
- » izvede skladbo od 16. do 18. stoletja;
- » izvede skladbo J. S. Bacha;
- » izvede skladbo 19. stoletja;
- » izvede skladbo 20. ali 21. stoletja.

Skupni cilji

Cilji predmeta podpirajo skupne cilje s področij jezika, državljanstva, kulture in umetnosti, trajnostnega razvoja, zdravja in dobrobiti, digitalne kompetentnosti in podjetnosti.

V okviru pouka dijak:

Jezik, državljanstvo, kultura in umetnost

- » Spoznava ^{SC}(1.1.2.1) in uporablja strokovno terminologijo glasbenega jezika ^{SC}(1.1.2.2).
- » Analizira različne glasbene zapise in druga gradiva o glasbi ^{SC}(1.1.4.1).
- » Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo ^{SC}(1.1.5.1).
- » Vzpostavlja odnos do umetnosti in ozavešča lastno doživljanje ^{SC}(1.3.1.1).
- » Spoznava umetniške zvrsti, njihova izrazna sredstva in kulturno-zgodovinski kontekst ^{SC}(1.3.2.1).
- » Uživa ob ustvarjanju glasbe ter se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih ^{SC}(1.3.4.1).
- » Svobodno izraža in uresničuje ustvarjalne ideje ^{SC}(1.3.4.2).
- » Živi kulturo in umetnost kot vrednoto ^{SC}(1.3.5.1).

Trajnostni razvoj

- » S pomočjo glasbe prepozna lastne vrednote v povezavi s trajnostnim razvojem ^{SC}(2.1.1.1).
- » Gradi odgovoren odnos do naravnih sistemov ^{SC}(2.1.3.1).
- » Kritično presoja informacije z vidika okolja, živih bitij in družbe ob upoštevanju različnih perspektiv ^{SC}(2.2.2.1).
- » Sodeluje z drugimi pri ukrepanju za trajnostnost ^{SC}(2.4.2.1).

Zdravje in dobrobit

- » Uravnava lastno doživljanje ^{SC}(3.1.2.1), razvija samozavest in samospoštovanje ^{SC}(3.1.2.2).
- » Glasbene dejavnosti spodbujajo radovednost ^{SC}(3.1.4.1) in sprostitvev ^{SC}(3.2.3.2).
- » Vključuje se v gibalne dejavnosti ^{SC}(3.2.1.3), s katerimi vzpostavlja pozitiven odnos do gibanja ^{SC}(3.2.1.2) ter spoznava ukrepe za ohranjanje zdravja ^{SC}(3.2.4.1).
- » Razvija spretnost aktivnega poslušanja ^{SC}(3.3.2.1) in sodelovalne veščine ^{SC}(3.3.3.1).

Digitalna kompetentnost

- » Pri iskanju informacij o glasbi ^{SC}(4.1.1.1), ustvarjanju, urejanju in deljenju v različnih formatih uporablja digitalno tehnologijo ^{SC}(4.2.1.1), ^{SC}(4.3.1.1), ^{SC}(4.3.2.1).
- » Upravlja svojo digitalno identiteto ^{SC}(4.2.6.1).
- » Prepoznava tehnične težave in jih skuša reševati ^{SC}(4.5.1.1).

Podjetnost

- » Uporablja glasbeno znanje in izkušnje pri reševanju izzivov ^{SC}(5.1.2.1), ^{SC}(5.3.1.1).

- » Vrednoti dosežke ustvarjanja ter uspešnost pri doseganju zastavljenih ciljev (5.3.5.2).
- » Uporablja pridobljeno glasbeno znanje v novih situacijah, npr. pri ustvarjanju (5.3.5.3).

Delo z dijaki z raznolikimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami

Učitelj preko inkluzivne prakse prilagodi poučevanje, preverjanje in ocenjevanje znanja za nadarjene dijake, dijake z učnimi težavami, dijake s posebnimi potrebami, dijake priseljence, dijake iz manj spodbudnega družinskega okolja. Prilagaja vsebine, metode, oblike in pristope dela, čas ter rabo didaktičnih pripomočkov za doseg ciljev in standardov znanj ali preseganjem le-teh. Delo z dijaki z raznolikimi potrebami zahteva timsko delo, sodelovanje med učitelji, spremljevalci in drugimi strokovnjaki. Učitelj sproti evalvira učinkovitost prilagoditev ter jih po potrebi spreminja glede na dijakov napredek.

Osnovno izhodišče za učiteljevo delo v prilagodljivem in vključujočem učnem okolju so spoštovanje ter upoštevanje različnosti, izvirnosti in individualnosti, pa tudi njegova lastna inkluzivna poučevalna praksa zaradi vse večje raznolikosti med dijaki. Prilagodljivo in vključujoče učno okolje poudarja pomen koncepta vključevanja, ki temelji na dojemljanju razreda kot skupnosti različnih in edinstvenih posameznikov ter zahteva prilagoditev vzgojno-izobraževalnega procesa, da ta ustreza potrebam vseh dijakov.

Literatura

Ahačič, K. (2025). *Ključni cilji po področjih skupnih ciljev* (Spletna izd.). Zavod RS za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/eohqii>

Holcar, A. idr. (2016). *Formativno spremljanje v podporo učenju. Priročnik za učitelje in strokovne delavce*. Zavod RS za šolstvo.

Marentič Požarnik, B. (2021). *Psihologija učenja in pouka*. DZS.

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

1. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

V 1. letnik sodijo naslednje skupine ciljev: tehnične in muzikalne prvine, skladbe od 16. do 18. stoletja, skladbe J. S. Bacha, skladbe 19. stoletja ter skladbe 20. in 21. stoletja. Dijak pogloblja znanja orgelske tehnike, pridobljena na osnovni stopnji, in jih nadgrajuje z razumevanjem slogovne izvajalske prakse. Seznani se z razlikovanjem med svobodnimi deli in deli, vezanimi na protestantski koral v Bachovem opusu. V programu je vključeno tudi izvajanje skladb slovenskih avtorjev ter sodobnih skladb, kar širi dijakov repertoar in glasbeni izraz.

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE

CILJI

Dijak:

- nadzira položaj, sproščenost in koordinacijo telesa;
SC (3.2.3.2)
- postopno usvaja natančno pedalno in prstno tehniko (način, hitrost in dolžina pritiska na tipko – učenje različnih načinov artikulacije);
- utrjuje ritmično stabilnost;
- spoznava in izvaja elemente orgelske interpretacije;
- nadgrajuje znanje o zgradbi in delovanju orgel.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izkaže pravilno držo, sproščenost in koordinacijo telesa;
- » natančno izvede pedalno in prstno tehniko (način, hitrost in dolžina pritiska na tipko – učenje različnih načinov artikulacije);
- » izkaže ritmično stabilnost;

» pozna, razume in izvaja elemente orgelske interpretacije;

» izvede etudo za pedal.

TERMINI

◦ ritem ◦ artikulacija ◦ pedalna tehnika ◦ interpretacija

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

» Dijak naj bo pozoren na pravilno usmeritev osnovnih elementov orgelske tehnike oziroma na usvojena znanja z osnovne stopnje.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

» pri pouku,

» z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

» tehnično obvladovanje glasbila,

» natančnost in zanesljivost izvedbe,

» tehnična zahtevnost programa.

SKLADBE OD 16. DO 18. STOLETJA

CILJI

Dijak:

○: usvaja elemente tehnične in muzikalne igre kot izhodišče za slogovno interpretacijo in diferenciacijo s poudarkom na nemški glasbi zgodnjega baroka;

SC (1.3.2.1)

○: pozorno izvaja artikulacijo v obravnavanih skladbah;

○: poimenuje in izvaja različne okraske;

○: spoznava način interpretacije »stylus phantasticus«;

○: se uči analizirati obravnavane glasbene oblike in vrste skladb;

○: na podlagi vrste izvajalske prakse, glasbene oblike ter značaja skladbe razume princip registracije.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» zaigra elemente tehnične in muzikalne igre kot izhodišče za slogovno interpretacijo in diferenciacijo s poudarkom na nemški glasbi zgodnjega baroka;

» smiselno artikulira skladbe;

» prepozna in izvede okraske;

» v skladbah izkaže razumevanje interpretacije »stylus phantasticus«;

» analizira obravnavane glasbene oblike in vrste skladb;

» razume registracijo, izhajajoč iz izvajalske prakse, glasbene oblike, značaja skladbe;

» izvede skladbo iz obdobja od 16. do 18. stoletja.

TERMINI

○ barok ○ stylus phantasticus ○ glasbena oblika ○ registracija

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak se uvaja v razumevanje in podajanje slogovne izvajalske prakse.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje glasbila,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE J. S. BACHA

CILJI

Dijak:

- : spoznava značilne večje glasbene oblike Bachovih del, ki niso vezane na koral (preludij, fantazija, fuga);
- SC (1.1.2.1)
- : na primeru lažjih koralov iz Orgelske knjižice pogloblja znanje Bachovih orgelskih del, vezanih na protestantski koral;
- : spoznava različne kompozicijske principe koralnih obdelav;
- : povezuje vsebino koralnega besedila z glasbenim izrazom in artikulacijskim oblikovanjem značilnih motivov;
- : artikulacijsko diferencira dva različna glasova, zaigrana z isto roko;
- : se uči prepoznavati posamezne vrste okraskov na primeru koloriranih cantusov firmusov in jih primerja z ornamentacijo Bachovih sodobnikov.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna značilne večje glasbene oblike, nevezane na koral (preludij, fantazija, fuga);
- » prepozna svobodna Bachova dela in dela, vezana na protestantski koral;
- » izvede koralne obdelave z različnimi kompozicijskimi principi na primeru lažjih koralov iz Orgelske knjižice;
- » poveže vsebino koralnega besedila z glasbenim izrazom in artikulacijskim oblikovanjem značilnih motivov;
- » **artikulacijsko diferencira dva različna glasova, zaigrana z isto roko;**
- » izvede posamezne vrste okraskov na primeru koloriranih cantusov firmusov in jih primerja z ornamentacijo Bachovih sodobnikov;
- » **izvede skladbo J. S. Bacha.**

TERMINI

○ preludij ○ fuga ○ tokata ○ koral ○ cantus firmus

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak razlikuje med dvema velikima skupinama Bachovih orgelskih del (svobodna dela in dela, vezana na protestantski koral).

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje glasbila,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE 19. STOLETJA

CILJI

Dijak:

- : razvija orgelsko tehniko, značilno za izvajanje skladb romantike (legato igra, uporaba zapestja, odstavljanje);
 SC (1.1.2.1)
- : usvaja osnovne muzikalne prvine romantične igre na preprostejših glasbenih oblikah;
- : razlikuje osnovne slogovne registracije pri nemških in francoskih skladbah romantike;
- : ob analizi ter vrednotenju raznolikih gradiv glasbo razume in o njej kritično razmišlja.
 SC (1.1.4.1 | 2.2.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » prikaže orgelsko tehniko, značilno za izvajanje skladb romantike (legato igra, uporaba zapestja, odstavljanje);
- » izvede osnovne muzikalne prvine skladb romantike v preprostejših glasbenih oblikah;
- » uporabi osnovne slogovne registracije pri nemških in francoskih skladbah romantike;
- » izvede skladbo 19. stoletja.

TERMINI

- legato igra ◦ romantika

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak naj kot del programa izvaja tudi skladbe slovenskih avtorjev.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje glasbila,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE 20. IN 21. STOLETJA

CILJI

Dijak:

- : postopno širi znanja sodobnega glasbenega izraza, od skladb, ki se še navezujejo na tonalno govorico, do kompleksnejših skladb;
- : spozna sestavljene ritme in svobodne metrične strukture;
- : se uči analizirati posamezne kompozicijske tehnike;
- SC (1.1.4.1)
- : pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
- SC (4.3.3.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » zaigra skladbe, ki se še navezujejo na tonalno govorico;
- » izvede sestavljene ritme in svobodne metrične strukture;
- » analizira posamezne kompozicijske tehnike;
- » izvede skladbo 20. ali 21. stoletja.

TERMINI

- sodobna glasba
- sestavljeni ritmi

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak naj v šolskem letu predela vsaj dve sodobni skladbi.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje glasbila,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

2. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

V 2. letnik sodijo naslednje skupine ciljev: tehnične in muzikalne prvine, skladbe od 16. do 18. stoletja, skladbe J. S. Bacha, skladbe 19. stoletja ter skladbe 20. in 21. stoletja. Dijak nadaljuje z nadgradnjo in razvojem tehničnih ter muzikalnih vidikov orgelske igre, pri čemer postopoma dosega večjo izraznost in obvladovanje glasbila. Posebno pozornost namenja slogovni izvajalski praksi in ob tem spozna lažja zgodnja dela 16. stoletja ter preprostejše oblike francoskih mojstrov iz 17. stoletja. S pomočjo kompleksnejših koralov skladatelja J. S. Bacha dijak postopoma odkriva raznolikost skladb, vezanih na protestantski koral, ter se uči analitičnega pristopa k njihovem preučevanju in interpretaciji.

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE

CILJI

Dijak:

- razvija stabilnost in predvidljivost pritiska tipk na manualu, pedalu in v povezavi manuala in pedala;
 - igra dvoglasni pedal, figuracije v pedalu;
 - izvaja lažje vaje za trio-igro, bere, posluša in frazira vaje/skladbe s tremi glasovi;
 - se uči natančno niansirati različne vrste artikulacije (leggiero in legato);
 - spozna in prepozna posamezne registre in registrske kombinacije.
- SC (3.1.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izkaže stabilnost in predvidljivost pritiska tipk na manualu, pedalu in v povezavi manuala in pedala;
- » zaigra dvoglasni pedal in figuracije v pedalu;
- » izvede in frazira vaje/skladbe s tremi glasovi;
- » niansira različne vrste artikulacije;

» pozna posamezne registre in registrske kombinacije;

» izvede etudo za pedal.

TERMINI

◦ registri/registrske kombinacije ◦ figuracija ◦ artikulacija ◦ večglasje

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak nadgrajuje in razvija tehnične in muzikalne elemente orgelske igre.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

» pri pouku,

» z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

» tehnično obvladovanje glasbila,

» natančnost in zanesljivost izvedbe,

» tehnična zahtevnost programa.

SKLADBE OD 16. DO 18. STOLETJA

CILJI

Dijak:

- : se uči diferencirano artikulacijo glede na obravnavano skladbo;
- : spozna in razlikuje okraske glede na slogovno izvajalsko prakso;
- SC (1.3.2.1)
- : spozna zgodovinske instrumente kot izhodišče za razumevanje in interpretacijo skladb (število manualov, zgradba pedala, razpoložljivost registrov);
- : spozna razlike v pristopu registriranja stare orgelske glasbe glede na posamezno deželo v evropskem prostoru (npr. navezava francoskih oblikovnih tipov z registrsko barvo).

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » diferencira artikulacijo glede na obravnavano skladbo;
- » zaigra različne okraske glede na slogovno izvajalsko prakso;
- » pozna zgodovinske instrumente kot izhodišče za razumevanje in interpretacijo skladb (število manualov, zgradba pedala, razpoložljivost registrov);
- » pozna razlike v pristopu registriranja stare orgelske glasbe glede na posamezno deželo v evropskem prostoru (npr. navezava francoskih oblikovnih tipov z registrsko barvo);
- » izvede skladbo od 16. do 18. stoletja.

TERMINI

- izvajalska praksa
- ornamentika
- zgodovinski instrumenti

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak goji slogovno izvajalsko prakso in ob tem pridobiva vpogled v lažja zgodnja dela 16. stoletja (Frescobaldi, Sweelinck) in lažje glasbene oblike francoskih mojstrov 17. stoletja.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje glasbila,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE J. S. BACHA

CILJI

Dijak:

- : nadgrajuje diferencirano artikuliranje;
- : pridobiva védenje o teološkem ozadju posameznih skladb;
- : razčlenja tematsko zgradbo in tonalni potek fuge;
- SC (1.1.2.2)
- : podrobno primerja moderne notne izdaje z avtografom in upošteva lastna dognanja pri interpretaciji;
- : na primeru Schüblerjevih koralov prepozna instrumentalni značaj določenih orgelskih skladb in jih primerja s kantatnimi predlogami.
- SC (3.1.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » diferencirano artikulira;
- » pozna teološko ozadje igranih skladb;
- » pozna tematsko zgradbo in tonalni potek fuge;
- » prepozna instrumentalni značaj določenih orgelskih skladb in jih primerja z orkestrskimi in komornimi predlogami;
- » izvede skladbo J. S. Bacha.

TERMINI

○ baročne orgle ○ artikulacija ○ koral ○ fuga

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak na primeru zahtevnejših koralov iz Orgelske knjižice spozna raznolikost Bachovih orgelskih del, vezanih na protestantski koral, ter analitično pristopa k obravnavi skladb.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje glasbila,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE 19. STOLETJA

CILJI

Dijak:

- : nadgrajuje orgelsko tehniko, značilno za izvajanje literature romantike (legato igra, menjava nemega prstnega reda, igranje legata s palcem, vezava akordov, igranje s težo);
- : pogloblja muzikalne prvine (s poudarkom na agogiki) pri večjih glasbenih oblikah;
- : se uči analizirati obravnavane glasbene oblike;
- SC (1.1.4.1)
- : prepozna in razločuje nemški in francoski romantični izvajalski slog (izvaja fraze v artikulacijskem ali agogičnem smislu);
- : se uri v uporabi žaluzij.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » igra orgelsko tehniko, značilno za izvajanje literature romantike (legato igra, menjava nemega prstnega reda, igranje legata s palcem, vezava akordov, igranje s težo);
- » izvede muzikalne prvine (s poudarkom na agogiki) pri večjih glasbenih oblikah;
- » pozna obravnavane glasbene oblike;
- » pozna nemški in francoski romantični izvajalski slog;
- » uporablja žaluzije (kadar so na razpolago);
- » izvede skladbo 19. stoletja.

TERMINI

○ orgelski legato ○ žaluzije ○ romantične orgle ○ agogika

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje glasbila,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE 20. IN 21. STOLETJA

CILJI

Dijak:

- : pogloblja in načrtno razvija glasbeni okusi in estetski čut v povezavi z glasbo 20. in 21. stoletja;
- : spoznava sodobna variacijska in ciklična dela;
- : se seznaja z novimi lestvicami (Messiaenovi modusi);
- : nadalje spoznava skladbe različnih kompozicijskih slogov slovenskih avtorjev;
- SC (3.1.4.1)
- : odkriva raznovrstnost glasbene govorice najpomembnejših orgelskih skladateljev in njihovega obravnavanja orgel;
- SC (1.3.2.1)
- I: raziskuje vlogo umetnika in aktualizira sporočilnost glasbenih del ter analizira spremenjeno delovanje glasbenega trga in družbeni položaj glasbenika. Na podlagi tega presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
- SC (2.2.1.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » zaigra sodobna variacijska in ciklična dela;
- » izvede skladbe različnih slogov slovenskih avtorjev;
- » pozna glasbeno govorico najpomembnejših orgelskih skladateljev ter njihovo obravnavanje orgel;
- » izvede skladbo 20. ali 21. stoletja.

TERMINI

○ sodobna glasba ○ moderne orgle ○ Messiaenovi modusi

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje glasbila,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

3. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

V 3. letnik sodijo naslednje skupine ciljev: tehnične in muzikalne prvine, skladbe od 16. do 18. stoletja, skladbe J. S. Bacha, skladbe 19. stoletja ter skladbe 20. in 21. stoletja. Dijak usvaja zahtevnejše tehnične elemente orgelske igre ter hkrati pogloblja muzikalni izraz. Poudarek je na poglobljenem delu s slogovno izvajalsko prakso, pri čemer se repertoar poleg severnonemških skladateljev razširi tudi na primere južnonemškega sloga, pri francoski glasbi pa se dijak seznaja s težjimi glasbenimi oblikami. Pomemben del izobraževanja predstavlja soočanje z zahtevnostjo polifone igre, kar zahteva višjo stopnjo natančnosti in analitičnega razumevanja. V repertoarju sodobne glasbe dijak spozna posebnosti in značilnosti osebnih slogov različnih skladateljev ter jih upošteva pri interpretaciji.

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE

CILJI

Dijak:

- : izvaja težje vaje za trio-igro, bere, posluša in frazira tri glasove;
- : spozna izhodišča za registriranje skladb glede na zgodovinsko obdobje, deželo, skladatelja, glasbeno obliko, dispozicijo orgel in estetski okus;
- SC (1.3.2.1)
- : razvija sposobnost prima vista igre.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izvede in frazira tri glasove v težjih trio skladbah;
- » pozna izhodišča za registriranje skladb glede na zgodovinsko obdobje, deželo, skladatelja, glasbeno obliko, dispozicijo orgel in estetski okus;
- » tekoče zaigra prima vista;
- » izvede etudo za pedal solo.

TERMINI

- trio-igra
- dispozicija orgel
- registriranje

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak usvaja zahtevnejšo stopnjo tehničnih elementov orgelske igre in pogloblja muzikalne prvine.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPIŠNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje glasbila,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe,
- » tehnična zahtevnost programa.

SKLADBE OD 16. DO 18. STOLETJA

CILJI

Dijak:

- : poglobljeno diferencira artikulacijo v zavestni povezavi s podajanjem muzikalnih fraz;
- : spoznava in izvaja igro *inégalite*;
- SC (1.1.2.1)
- : zavestno uravnoteženo vodi večglasje v polifonem načinu.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » diferencira artikulacijo v skladu s podajanjem muzikalnih fraz;
- » zaigra v načinu *inégalite*;
- » uravnoteženo vodi polifone glasove;
- » izvede skladbo od 16. do 18. stoletja.

TERMINI

- francoske baročne orgle
- nemške baročne orgle
- *inégalite*, inegalnost

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak se poglobljeno ukvarja s slogovno izvajalsko prakso in pri izbiri literature poleg severnonemških skladateljev vključuje tudi primere južnonemškega sloga, pri izboru francoske glasbe pa spoznava zahtevnejše glasbene oblike.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje glasbila,

- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE J. S. BACHA

CILJI

Dijak:

O: razvija samostojno vodenje in artikulacijsko oblikovanje polifonih glasov;

SC (1.3.4.1)

O: prepoznava splošne glasbene vplive tedanjega časa (severnonemška, južnonemška, italijanska in francoska glasba) in posnema določene instrumentalne idiome (npr. violinskega) v Bachovem orgelskem delu.

SC (2.2.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» samostojno vodi in artikulacijsko oblikuje polifone glasove;

» pozna splošne glasbene vplive tedanjega časa (severnonemška, južnonemška, italijanska in francoska glasba) in igra določene instrumentalne idiome (npr. violinskega) v Bachovem orgelskem delu;

» izvede skladbo J. S. Bacha.

TERMINI

◦ artikulacija ◦ polifonija

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak se poglobljeno sooča z zahtevami in s kompleksnostjo polifone igre.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

» pri pouku,

» z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje glasbila,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE 19. STOLETJA

CILJI

Dijak:

- : spozna zvočne barve in značilnosti orgelskih registrov obdobja romantike;
- : spozna imena manualov, osnovnih registrov in navodila za registracijo v angleškem, nemškem in francoskem jeziku;
- : aktivno sodeluje pri iskanju najustrežnejših registrskih kombinacij obravnavanih del na osnovi pravil in estetskega okusa;
- SC (3.1.4.1)
- : se uri v osnovah samostojnega registriranja;
- : poglobljeno spozna in uporablja žaluzije ter ostale pripomočke (npr. gumbi za spremembo registrske kombinacije z ного, splošni crescendo, zbiralniki).

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna zvočne barve in značilnosti orgelskih registrov obdobja romantike;
- » pozna in v skladbi uporabi imena manualov, osnovnih registrov in navodila za registracijo v angleškem, francoskem in nemškem jeziku;
- » samostojno registrira lažje registracije;
- » uporablja žaluzije ter ostale pripomočke (npr. gumbi za spremembo registrske kombinacije z ного, splošni crescendo, zbiralniki);
- » izvede skladbo 19. stoletja.

TERMINI

○ registrske kombinacije ○ žaluzije ○ crescendo pedal

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje glasbila,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE 20. IN 21. STOLETJA

CILJI

Dijak:

- : spoznava avantgardni glasbeni jezik;
- : raziskuje tehnične, zvočne in izrazne možnosti orgel;
- SC (3.1.4.1)
- : primerja kompozicijske sloge preteklih glasbenih obdobij s sodobno glasbeno govorico;
- SC (1.1.2.1)
- : spoznava osnovne elemente glasbene grafike.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » prepozna avantgardni glasbeni jezik;
- » uporabi tehnične, zvočne in izrazne možnosti orgel;
- » pozna razlike med kompozicijskimi slogi preteklih glasbenih obdobij in sodobno glasbeno govorico;
- » pozna osnovne elemente glasbene grafike;
- » izvede skladbo 20. ali 21. stoletja.

TERMINI

○ atonalnost ○ avantgarda ○ sodobna glasba

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak spoznava značilnosti in posebnosti osebnih slogov posameznih skladateljev.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje glasbila,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

4. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

V 4. letnik sodijo naslednje skupine ciljev: tehnične in muzikalne prvine, skladbe od 16. do 18. stoletja, skladbe J. S. Bacha, skladbe 19. stoletja ter skladbe 20. in 21. stoletja. Dijak zavestno razvija uravnoteženo orgelsko igro, v kateri združuje tehnično dovršenost z muzikalnim izrazom. Pri interpretaciji skladb si prizadeva za prepričljiv slogovni pristop in poglobljen glasbeni izraz. Vsaki skladbi se posveča celovito, pri čemer upošteva tako tehnične kot interpretativne vidike.

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE

CILJI

Dijak:

- : stopnjuje tempe;
- : virtuosno izvaja etude in skladbe za pedal;
- : poglobljeno interpretira skladbe glede na oznake v tekstu, slogovne zahteve in značaj skladb;
- : čimbolj samostojno oblikuje skladbe, predlaga in zagovarja interpretacijo in registracijo skladb.
- SC (1.3.4.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » zaigra predpisane tempe;
- » virtuosno izvede etude in skladbe za pedal;
- » izvede skladbe glede na oznake v tekstu, slogovne zahteve in karakter skladb;
- » samostojno določi interpretacijo in registracijo skladb;
- » izvede etudo za pedal.

TERMINI

- interpretacija
- registracija
- virtuoznost

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak zavestno usvaja uravnoteženo igro glede tehnične dovršenosti in muzikalnega izraza.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPIISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje glasbila,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe,
- » tehnična zahtevnost programa.

SKLADBE OD 16. DO 18. STOLETJA

CILJI

Dijak:

- : primerja značilne orgelske dispozicije iz časa nastanka del kot izhodišče za registriranje;
- : registrira skladbe na različnih orglah in pri tem išče kompromisne možnosti.
- SC (3.1.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna značilne orgelske dispozicije iz časa nastanka del;
- » določi registracijo skladbe na različnih orglah in uporabi kompromisne možnosti;
- » izvede skladbo od 16. do 18. stoletja.

TERMINI

- dispozicija
- zgodovinske orgle

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak poglobljeno interpretira oziroma išče prepričljiv slogovni glasbeni izraz.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje glasbila,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),

- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE J. S. BACHA

CILJI

Dijak:

- : išče enovitost v dvodelnosti glasbenih oblik;
- : slušno razume povezavo med tonovskim načinom in značajem skladbe, izhajajoč iz lastne izkušnje igranja na zgodovinskih ali slogovno ustreznih orglah;
- : ustvarjalno išče slogovno ustrezne možnosti za registriranje.

SC (1.3.4.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » sliši povezavo med tonovskim načinom in značajem skladbe, izhajajoč iz lastne izkušnje igranja na zgodovinskih ali slogovno ustreznih orglah;
- » uporabi slogovno ustrezne možnosti za registriranje;
- » izvede skladbo J. S. Bacha.

TERMINI

- baročna artikulacija
- baročna registracija
- glasbena oblika

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak celovito pristopa k interpretaciji posamezne skladbe.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje glasbila,

- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE 19. STOLETJA

CILJI

Dijak:

- 🟡: povečuje psihofizično vzdržljivost pri podajanju vseh elementov orgelske igre;
- 🔴 SC (3.2.1.3)
- 🟡: celovito dojema in podaja muzikalno podobo težjih in daljših del;
- 🟡: usvaja principe prilagajanja interpretacije zakonitostim akustike prostora.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izkaže psihično in fizično vzdržljivost pri podajanju vseh elementov orgelske igre;
- » **celovito poda muzikalno podobo težjih in daljših del;**
- » interpretacijo prilagodi zakonitostim akustike prostora;
- » **izvede skladbo 19. stoletja.**

TERMINI

◦ interpretacija ◦ agogika ◦ ciklična skladba ◦ romantične orgle

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje glasbila,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE 20. IN 21. STOLETJA

CILJI

Dijak:

- : obvladuje hitre in številne zvočne menjave;
- : spozna enakopravno vlogo registranta – asistenta;
- : odkriva nove izvajalske tehnike;
- SC (3.1.4.1)
- : kritično vrednoti slovenska orgelska dela v primerjavi s svetovno literaturo;
- : presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepoznava priložnosti za nadaljnje učenje;
- SC (5.3.5.2)
- : pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
- SC (4.3.3.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izvede hitre in številne zvočne menjave;
- » pozna enakopravno vlogo registranta – asistenta,
- » uporabi nove izvajalske tehnike;
- » zaigra skladbo 20. ali 21. stoletja.

TERMINI

- zvočne menjave
- registrant
- sodobne izvajalske tehnike

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Poleg navedenih del se za doseganje ciljev lahko uporabljajo tudi druge primerne vsebine.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje glasbila,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

1. LETNIK

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE

Priporočena literatura:

- » Vaje, lestvice in akordi v različnih legah in artikulacijah na pedal;
- » Dupré, M.: Méthode d'Orgue (izbor);
- » Pedalne etude (odlomki iz literature);
- » Bach, J. S.: Pedalexercitium, BWV 598;
- » Bach, J. S.: Repetitorium für das Orgelpedalspiel;
- » Ahlgrimm, I.: Manuale der Orgel- und Cembalotechnik: Fingerübungen und Etüden 1571–1760;
- » Tachezi, H.: Ludus organi contemporarii, 1. del.

SKLADBE OD 16. DO 18. STOLETJA

Priporočena literatura:

- » Praetorius, M.: A solis ortus cardine;
- » Pachelbel, J.: Preludiji, Tokate, Arie, Partite (izbor);
- » Buxtehude, D.: Tokata v F-duru, BuxWV 157;
- » Buxtehude, D.: Fuga v C-duru, BuxWV 174;
- » Buxtehude, D.: Komm, Heiliger Geist, Herre Gott, BuxWV 199;
- » Lübeck, V.: Preludij in fuga v F-duru;
- » Krebs, L.: Fantazija à gusto italiano;
- » Purcell, H.: Izbor skladb;
- » Stanley, C. J.: Izbor skladb;
- » Wesley, S.: Izbor skladb;
- » Boyce, W.: Izbor skladb;

- » Černohorský, B. M.: Izbor skladb;
- » Seger, J. F. N.: Izbor skladb;
- » Brix, F. X.: Izbor skladb;
- » Hándl-Gallus, J.: Priredbe skladb za glasbila s tipkami.

SKLADBE J. S. BACHA

Priporočena literatura:

- » Bach, J.: Orgelska knjižica (izbor);
- » Bach, J.: Preludij v G-duru, BWV 568;
- » Bach, J.: Fuga v G-duru, BWV 576;
- » Bach, J.: Preludij in fuga v e-molu, BWV 533;
- » Bach, J.: Preludij in fuga v c-molu, BWV 549;
- » Bach, J.: Fantasia con imitazione v h-molu, BWV 563;
- » Bach, J.: Capriccio v B-duru, BWV 992 (Aria in Fuga);
- » Bach, J.: Neumeister koral (izbor);
- » Bach, J.: Allein Gott in der Höh sei Ehr, BWV 711.

SKLADBE 19. STOLETJA

Priporočena literatura:

- » Mendelssohn Bartholdy, F.: Tema (Andante) z variacijami v D-duru;
- » Mendelssohn Bartholdy, F.: Trio v F-duru;
- » Rheinberger, J.: 12 Charakterstücke, op. 156 (izbor);
- » Rheinberger, J.: 10 Trios, op. 49 (izbor);
- » Franck, C.: Petit Offertoire, Andantino, Sortie (iz L'Organiste);
- » Lemmens, J.-N.: Fanfara;
- » Premr, S.: Pastorale (izbor);
- » Premr, S.: Slavnostna predigra.

SKLADBE 20. IN 21. STOLETJA

Priporočena literatura:

- » Alain, J.: Prélude profane;
- » Heiller, A.: Choralvorspiele zu Liedern des Dänischen Gesangsbuches (izbor);

- » Eben, P.: Momenti d'Organo (izbor);
- » Eben, P.: Due preludi festivi per organo;
- » Mathias, W.: Fanfara;
- » Blarr, O. G.: Nun danket alle Gott;
- » Ludwig, K. U.: Tochter Zion, freue dich;
- » Rutter, J.: Toccata in seven;
- » Osterc, S.: Pet skladb za orgle (izbor);
- » Sojar Voglar, Č.: 6 malih invencij (izbor);
- » Jereb, G.: Pet plesov (izbor);
- » Ajdič, A.: Fantazija za orgle.

2. LETNIK

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE

Priporočena literatura:

- » Pedalne etude (odlomki iz literature);
- » Doppelbauer, J. F.: 10 Etüden für Orgelpedal solo (izbor);
- » Horvath, J. M.: 7 Bagatellen (Pedalübungen);
- » Michel, J. M.: Tango (iz »Vier Tänze«);
- » Trevor, C. H.: A concise school of trio playing for organ (izbor);
- » Oortmerssen, J. van: A guide to duo and trio playing: Studies in historical fingering and pedalling for the organ (izbor);
- » Ahlgrimm, I.: Manuale der Orgel- und Cembalotechnik: Fingerübungen und Etüden 1571–1760.

SKLADBE OD 16. DO 18. STOLETJA

Priporočena literatura:

- » G. Frescobaldi, G.: Canzone (izbor);
- » G. Frescobaldi, G.: Aria detta baletto;
- » G. Frescobaldi, G.: Fiori musicali (izbor);
- » Sweelinck, J. P.: Ballo del granduca;
- » Bruhns, N.: Preludij v e-molu (»mali«);
- » Bruhns, N.: Preludij v g-molu;

- » Buxtehude, D.: Passacaglia v d-molu, BuxWV 161;
- » Marchand, L.: Tierce en taille, Basse de Trompette ou de Cromorne, Dialogue, iz *Pièces d'Orgue – Premier livre*;
- » Dandrieu, J.-F.: Premier livre d'Orgue (izbor);
- » Bach, C. Ph. E.: Adagio per il Organo v d-molu.

SKLADBE J. S. BACHA

Priporočena literatura:

- » Bach, J. S.: Orgelska knjižica (izbor);
- » Bach, J. S.: Preludij in fuga v C-duru, BWV 545;
- » Bach, J. S.: Preludij in fuga v C-duru, BWV 531;
- » Bach, J. S.: Fuga v h-molu, BWV 579;
- » Bach, J. S.: Pastoral v F-duru, BWV 590;
- » Bach, J. S.: Schüblerjevi koralni I–III, BWV 645–647;
- » Bach, J. S.: Nun komm, der Heiden Heiland, BWV 661;
- » Bach, J. S.: Herzlich thut mich verlangen, BWV 727.

SKLADBE 19. STOLETJA

Priporočena literatura:

- » Mendelssohn Bartholdy, F.: Sonata II v c-molu, op. 65;
- » Mendelssohn Bartholdy, F.: Preludij in fuga v G-duru, št. 2, op. 37;
- » Schumann, R.: Mit innigem Ausdruck, št. 2, op. 56 (iz Šestih študij v kanonski obliki);
- » Brahms, J.: Enajst koralnih prediger, op. 122 (izbor);
- » Reger, M.: Pastoral, Melodija, op. 59;
- » Janáček, L.: Dve skladbi za orgle;
- » Franck, C.: Cantabile;
- » Guilmant, A.: Magnificat v G-duru, št. 2, op. 41;
- » Vierne, L.: 24 Pièces en style libre (izbor);
- » Premrl, S.: Uvod in fuga v G-duru.

SKLADBE 20. IN 21. STOLETJA

Priporočena literatura:

- » Alain, J.: Variations sur un thème de Clément Janequin;
- » Messiaen, O.: Apparition de l'Eglise éternelle;
- » Messiaen, O.: La Nativité du Seigneur (izbor);
- » Françaix, J.: Suite Carmelite;
- » David, J. N.: Macht hoch die Tür;
- » Eben, P.: Mala koralna partita,
- » Eben, P.: Versetti;
- » Osterc, S.: Pet skladb za orgle (izbor);
- » Ramovš, P.: Fanfara;
- » Ukmar, V.: Preambulum;
- » Jereb, G.: Pet plesov (izbor).

3. LETNIK**TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE**

Priporočena literatura:

- » Doppelbauer, J. F.: 10 Etüden für Orgelpedal solo (nadaljevanje);
- » Kummer, H. G.: Variacije na Paganinijevo temo;
- » Mylben, G. van: Choralvorspiele für das Orgelpedal;
- » Chadwick, G. W.: Pedal Etuden (izbor);
- » Trevor, C. H.: A concise school of trio playing for organ (izbor).

SKLADBE OD 16. DO 18. STOLETJA

Priporočena literatura:

- » Froberger, J. J.: Tokate (izbor);
- » Buxtehude, D.: Preludij v C-duru, BuxWV 137;
- » Böhm, G.: Preludij v d-molu, Partita »Ach wie nichtig, ach wie flüchtig«;
- » Muffat, G.: Ciacona;
- » Caurroy, E. du: Fantaisies;
- » Marchand, L.: Plein jeu, Duo, Trio, Basse de Trompette, iz *Pièces d'Orgue*;

» Clérambault, L.-N.: Livre d'Orgue (izbor).

SKLADBE J. S. BACHA

Priporočena literatura:

- » Bach, J. S.: Preludij in fuga v A-duru, BWV 536;
- » Bach, J. S.: Fantazija in fuga v c-molu, BWV 537;
- » Bach, J. S.: Preludij in fuga v d-molu, BWV 539;
- » Bach, J. S.: Preludij in fuga v f-molu, BWV 534;
- » Bach, J. S.: Fuga sopra il Magnificat, BWV 733;
- » Bach, J. S.: Koncert v G-duru, BWV 592;
- » Bach, J. S.: Sonata II BWV 526 (izbor stavkov);
- » Bach, J. S.: Schüblerjeva korala IV in V, BWV 648–649;
- » Bach, J. S.: Erbarm'dich mein, o Herre Gott, BWV 721;
- » Bach, J. S.: Komm, Gott Schöpfer, Heiliger Geist, BWV 667;
- » Bach, J. S.: Pièce d'Orgue, BWV 572.

SKLADBE 19. STOLETJA

Priporočena literatura:

- » Mendelssohn Bartholdy, F.: Preludij in fuga v c-molu, št. 1, op. 37;
- » Mendelssohn Bartholdy, F.: Nachspiel v D-duru;
- » Franck, C.: Preludij, fuga in variacija, op. 18;
- » Dubois, T.: Tokata v G-duru;
- » Widor, Ch.-M.: Tokata v F-duru, op. 42;
- » Mulet, H.: Esquisses byzantines (izbor);
- » Reger, M.: Benedictus, op. 59;
- » Karg-Elert, S.: Nun danket alle Gott, št. 59, op. 65;

SKLADBE 20. IN 21. STOLETJA

Priporočena literatura:

- » Alain, J.: Deux danses à Agni Yavishta;
- » Alain, J.: Variations sur Lucis Creator;
- » Langlais, J.: Hommage à Frescobaldi (izbor);

- » Kagel, M.: Rrrr... (izbor);
- » Hindemith, P.: Sonata II (1. stavek);
- » Krek, G.: Slavnostna predigra;
- » Ukmar, V.: Tri intonacije;
- » Vremšak, S.: Štiri koralne variacije;
- » Misson, A.: Aria iz »Toccata, Aria, Finale«.

4. LETNIK

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE

Priporočena literatura:

- » Langlais, J.: Epilogue;
- » Langlais, J.: 7 Etudes de Concert;
- » Albright, W.: Totentanz;
- » Chadwick, G. W.: Pedal Etuden (izbor);
- » Stockmeier, W.: 16 Pedalstudien (izbor).

SKLADBE OD 16. DO 18. STOLETJA

Priporočena literatura:

- » Buxtehude, D.: Preludij in fuga v g-molu, BuxWV 149;
- » Buxtehude, D.: Ciacona in e, BuxWV 160;
- » Lübeck, V.: Preludij in fuga v E-duru;
- » Pachelbel, J.: Preludij v d-molu;
- » G. Muffat, Toccata sexta, Toccata duodecima;
- » Kerll, J. K.: Passacaglia;
- » Bach, C. Ph. E.: Fantazija in fuga v c-molu.

SKLADBE J. S. BACHA

Priporočena literatura:

- » Bach, J. S.: Preludij in fuga v f-molu, BWV 534;
- » Bach, J. S.: Preludij in fuga v g-molu, BWV 535;
- » Bach, J. S.: Preludij in fuga v C-duru, BWV 547;
- » Bach, J. S.: Preludij in fuga v G-duru, BWV 541;

- » Bach, J. S.: Preludij in fuga v G-duru, BWV 550;
- » Bach, J. S.: Tokata in fuga v d-molu, BWV 565;
- » Bach, J. S.: Sonata IV, BWV 528 (izbor stavkov);
- » Bach, J. S.: Sonata I, BWV 525;
- » Bach, J. S.: Koncert v a-molu, BWV 593;
- » Bach, J. S.: Nun komm' der Heiden Heiland, BWV 659;
- » Bach, J. S.: Schüblerjev koral VI, BWV 650;
- » Bach, J. S.: Leipziški koral (izbor).

SKLADBE 19. STOLETJA

Priporočena literatura:

- » Mendelssohn Bartholdy, F.: Preludij in fuga v d-molu, št. 3, op. 37;
- » Mendelssohn Bartholdy, F.: Sonata III v A-duru, op. 65;
- » Mendelssohn Bartholdy, F.: Sonata V v D-duru, op. 65;
- » Schumann, R.: Fuga št. 2 v B-duru, op. 60;
- » Reger, M.: Tokata v d-molu, Intermezzo, Gloria in excelsis, op. 59;
- » Reger, M.: Introdukcija in passacaglia v d-molu;
- » Franck, C.: Pièce héroïque;
- » Škerjanc, L. M.: Preludij v e-molu.

SKLADBE 20. IN 21. STOLETJA

Priporočena literatura:

- » Duruflé, M.: Koralne variacije iz »Veni Creator«, op. 4;
- » Hakim, N.: Canticum (izbor);
- » Hakim, N.: Pange lingua (izbor);
- » Langlais, J.: Hymne d'action de grace Te Deum, op. 5;
- » Langlais, J.: Incantation pour un jour Saint, op. 64;
- » Messiaen, O.: La Nativité du Seigneur (izbor);
- » Eben: P.: Nedeljska glasba (1. in 2. fantazija);
- » Heiller, A.: In festo corporis Christi;
- » Krek, U.: Meditacije za orgle;

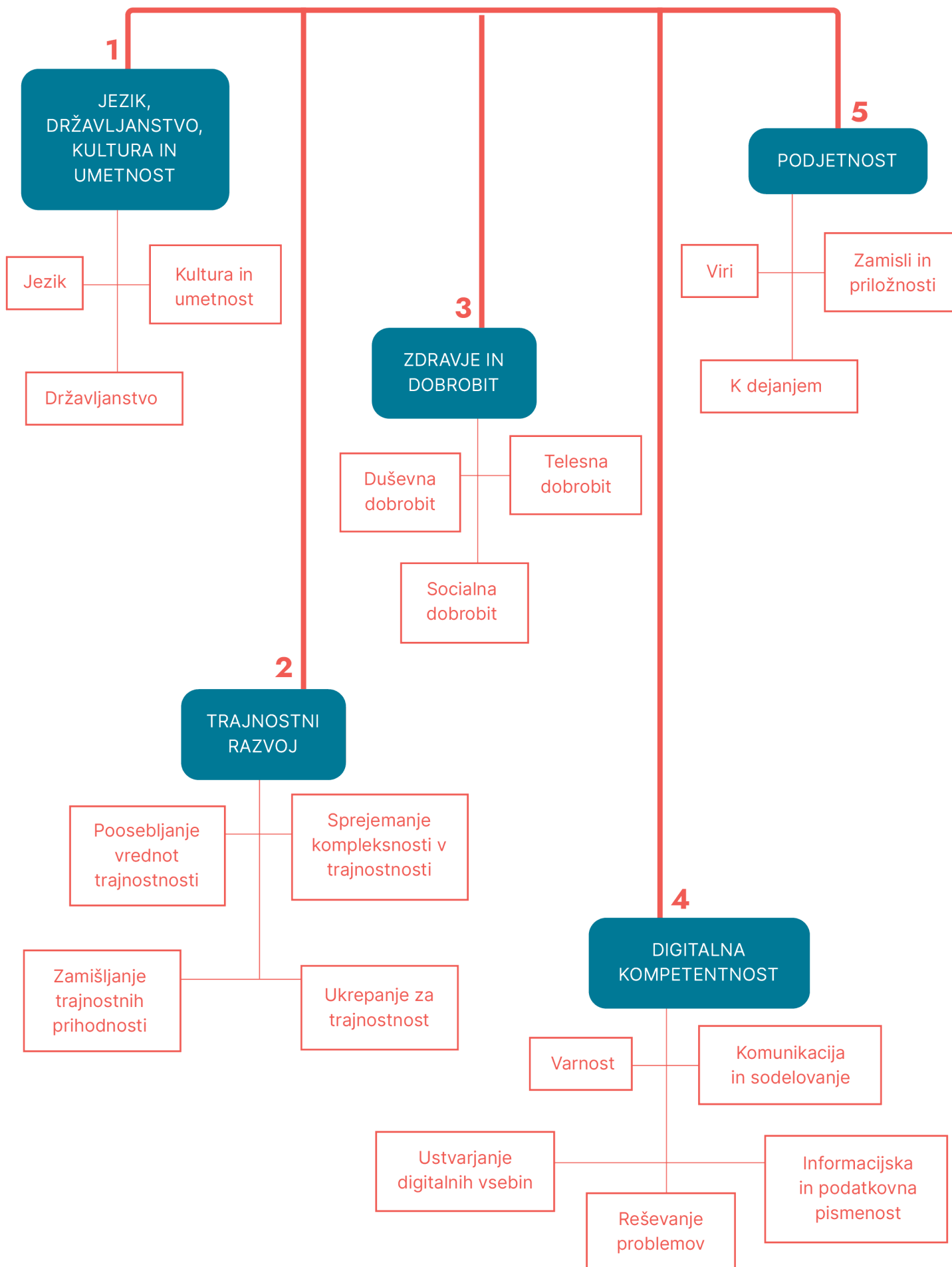
- » Trošt, J.: Suita II;
- » Ramovš, P.: A. D. 1986.

PRILOGE

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega. itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družben položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitve po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznavna raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.) tako, da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državljsko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepoznava zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepoznava in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepoznavava avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednost zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev. 5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva. 5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog. 5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti. 5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju). 5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost). 5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt. 5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidnim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši. 5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami. 5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkusveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev. 5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje. 5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah. 5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.